

třeba stanoviti se má podle doby, kdy užívání se povoluje, nemůže býti o tom pochybnosti, že při výkladu smlouvy vedle §§ 6 a 914 obč. zák., doba a okolnosti, za kterých smlouva byla uzavřena, nemohou zůstat bez povšimnutí. Jest notorické, že žalobce, který podle úmluvy z roku 1904 dostati měl místo výměnkářských dávek relutum 195 K, by v roce 1916—19 musel za výměnkářské dávky platiti daleko větší cenu než 195 K, a že žalovaní za výměnkářské dávky, za které žalobci 195 K vyplatili, daleko více prodejem v letech 1916-19 obdrželi. Okolnost ta nepotřebuje dle § 269 c. ř. s. důkazu. Jisto jest, že žalobce úmluvou z roku 1904 utrpěl značnou škodu, že však na straně žalovaných jest značný prospěch. Prospěch žalovaných vznikl z téže skutkové okolnosti, která byla zdrojem a příčinou škody žalobcovy, totiž nařízení vrchnostenská, vyvolaná poměry válečnými. Mezi škodou žalobcovou a prospěchem žalovaných jest tak úzká příčinná spojitost, že tento bez oné vůbec ani mysliti se nedá. Nutno tedy uznati, že žalovaní brali prospěch ze škody žalobcovy a že prospěch ten značně převyšoval onen civilní užitek, kterého by docílili smlouvou ve volné soutěži a dobrovolně se žalobcem uzavřenou. Bylo by tedy také nespravedливо, a přičilo by se dobrým mravům a poctivosti v jednání, by žalovaní podrželi tento prospěch na základě skutečnosti, která vedla značnou měrou ku škodě žalobcově. K tomu, by se uplatnily požadavky právního citu, který se každému přímo vnucuje, podává poslední věta § 1447 obč. zák. vhodnou a bezvadnou oporu. Proto bylo uznáno, že nárok žalobní co do důvodu stává po právu.

Čís. 340. ✓

Ustanovení § 7 a) j. n. neplatí pro rozepře o náhradu škody dle zákona o ručení železnic ze dne 5. března 1869 čís. 27 ř. z.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1919, Rv II 241/19.)

O žalobě A-ově na železniční erár o náhradu 2.500 K za úraz na dráze pojednal a rozhodl u krajského soudu samosoudce, u vrchního zemského soudu tříčlenný senát.

Nejvyšší soud zrušil pro zmatečnost rozsudky obou nižších stolic i s předchozím řízením počínajíc prvním ústním přelíčením před samosoudcem, a odkázal věc na soud první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Dle §§ 7 a) a 8, odstavec první, druhá věta j. n. (čl. IV. čís. 2 a 3 nov. o úlev. pro soudy) jednají a rozhodují v rozepřích o majetkoprávních nárocích, náležejících před krajské a zemské soudy obchodní, nepřevyšuje-li hodnota sporu 2.500 K; ve stoličce první samosoudci, ve stoličce druhé (u vrchních zemských soudů) pak tříčlenné senáty. Zásadu tuto doprovází zákon v § 7 a) j. n. citací §§ 50 odst. 1 a 51, čís. 1 až 3 j. n., uvedenou v závorce. Jednak z této citace a jednak z úvahy, že ve příčině této nařizuje zákon výjimku z pravidla, jež platí podle § 7, odstavec první a druhý a § 8, odstavec první, první věta j. n. o složení senátů krajských (zem-

ských) a obchodních, pokud se týče vrchních zemských soudů a jde tedy o předpis zvláštní, výjimečný, který nelze vykládati extensivně, nutno dovozovati, že v rozepřích, které nespádají pod ustanovení §§ 50 odstavec první a 51, čís. 1 až 3 j. n., jednají a rozhodují krajští (zemští) a obchodní, pokud se týče vrchní zemští soudové, i když předmět sporu 2.500 K nepřevyšuje, v senátech dle § 7, odstavec první a druhý a § 8, odstavec první, věta první j. n. normálně složených. K záležitostem těmto nenáleží, pokud jde o příslušnost soudů (senátů) obchodních, jen rozepře uvedené v § 51 čís. 4 a 5 j. n., řízení o živnostenských odvoláních, o zmatečnických stížnostech dle čl. XXIII. uvoz. zák. k c. ř. s. a o žalobách o bezúčinnost nálezů rozhodčích soudů dle čl. XXV. téhož uvoz. zák., nýbrž i rozepře o náhradu požadovanou na základě zákona ze dne 5. března 1869 čís. 27 ř. z. o ručení železnic, jež podle § 3 zmíněného zákona (čl. IV. čís. 2 uvoz. zák. k c. ř. s.) náleží sice výlučně před soudy (senáty) obchodní, v § 7 a) j. n. však uvedeny nejsou. Poněvadž v tomto případě jedná se o takovou rozepři, ve stolici první však jednal a rozhodoval o ní sám soudce, v druhé stolici pak senát pouze tříčlenný, jsou rozsudky obou těchto soudů, jakož i řízení jim předcházející, zmatečnými podle § 477 čís. 2 c. ř. s., protože soud nalézací nebyl obsazen, jak zákon předpisuje. Slušelo se proto, když jde o zmatečnost jak obou rozsudků, tak i řízení jim předcházejícího, jež zůstala až dosud nepovšimnuta a k níž nutno hleděti dle §§ 494 a 514 c. ř. s. z povinnosti úřední, i když nebyla žádnou ze stran vytýkána, rozhodnouti dle § 510, odst. 2 c. ř. s., jak svrchu uvedeno.

Čís. 341.

»Nákladem« ve smyslu § 1042 obč. zák. jest všeliké ztenčení majetku, tudíž nejen zmenšení aktiv hotovým výdajem, nýbrž i zveličení pasiv podstoupením závazku. Očekávání náhrady lze v pochybnosti předpokládati. Důkaz opaku náleží odpůrci.

Kdo, očekává náhradu, hradil náklady, stanovené § 167 obč. zák., může přímo na otci nemanželského dítěte domáhati se náhrady.

Mluvě v § 167 obč. zák. o náhradě nemínil zákon, že hraditi výlohy, tam označené, bylo by primární povinností matky a závazek nemanželského otce byl závazkem sekundárním.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1919, Rv I 559/19.)

Marie A-ová porodila dne 26. února 1919 mimomanželské děcko, jež několik neděl po porodu zemřelo. Náklady slehnutí jakož i výživy děčka a nemanželské matky, osoby zcela nemajetné, a konečně útraty pohřební podnikla matka mimomanželské matky, dílem tak, že potřebné věci za hotově zaplacených 80 K koupila, dílem tak, že, čeho bylo třeba, na svůj úvěr zjednala. Domáhala se proto, opírajíc se o ustanovení § 1042 obč. zák., náhrady řečených výloh na otci nemanželského dítěte. První stolice žalobu zamítla, poněvadž ohledně výdajů, spočívajících v nákupu věcí na úvěr, nelze říci, že by tyto výdaje byly žalobkyní již učiněny, a poněvadž žalobkyně neprokázala, že by 80 K byla vynaložila, očekáva-